

Kysy lakimiehellä

■ Suomen fysioterapiaja kuntoutusyritykset FYSI ry:n jäsenlaitosten potilasasiamies, asianajaja Ismo Saarinen vastaa tällä palstalla asiakkaiden ja yrittäjien kysymyksiin.

■ Fysioterapiakeskuksessa, jossa käyn, on seinällä maininta jostain potilasasiamiehestä. Mikä sellainen on? Niskavaivainen

Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista, sen 11 §:ssä, luetellaan potilasasiamiehen tehtävät. Samaisen pykälän mukaan jokaisella terveydenhuollon toimintayksiköllä on oltava oma potilasasiamies.

Potilasasiamiehen ei tarvitse – eikä oikeastaan ole suotavaakaan – työskennellä samassa yksikössä jo pelkästään jääviystilanteiden ja ristiriitojen välttämiseksi. Periaatteessa potilasasiamies voi olla kuka tahansa täysi-ikäinen ja täysivaltainen henkilö.

Potilasasiamiehen tehtävänä on fysioterapiakeskuksessa ensisijaisesti neuvoa potilaita pulmatilanteissa, jotka liittyvät potilasvahinkoihin tai joskus harvoin epäasialliseen käytökseen. Julkisella sektorilla epäasiallinen käytös, jossa keinona on mm. muistutuksen tekeminen valvoville viranomaisille, muodostaa merkittävemmän osan potilasasiamiehen tehtävistä.

Potilasasiamies ei ole varsinaisesti potilaan asianajaja – voi kylläkin olla, jos hänet sellaiseksi palkataan. Ensisijaisesti potilasasiamies kuitenkin neuvoo ja ohjaa muistutusten ja erilaisten mahdollisten valitusten tekemisessä ja ennen muuta mainittujen potilasvahinkoilmoitusten tekemisessä: kannattaako sellainen tehdä, kenelle se tehdään ja miten ja minkälaisia korvauksia voi olla odotettavissa.

Asianajaja Ismo Saarinen on FYSI:n asiantuntijajuristi. Hän toimii myös FYSI:n jäsenlaitosten potilasasiamiehenä.

Pääkirjoitus

Veteraanikuntoutuksen kilpailuttaminen ontuu

Sotaveteraanien avo- ja päiväkuntoutuksen kilpailutuksen osaamisessa ja hinnan ja laadun painotuksissa on eri kunnissa suuria eroja. Hinnan arvostaminen laadun kustannuksella on varsin yllättävää, koska rahat eivät tule kunnilta, vaan kuntoutusrahat – 47,5 miljoonaa euroa – tulevat kunnille valtion pussista Valtiokonttorin kautta. Kuntien on mahdollista antaa lisätukea omista budjeteistaan, mutta määrärahat ovat hyvin pieniä valtion pottiin verrattuna.

Kuntien kyvyssä käyttää Valtiokonttorin niille myöntämää veteraanirahaa on eroja. Jotkut kunnat palauttavat rahaa valtiolle, vaikka kuntoutusta hakevia veteraaneja olisi ollut. Oulun lääni on positiivinen poikkeus: siellä on osattu käyttää kuntoutusrahat viisaasti. Kaikki kuntoutusta hakeneet veteraanit ovat saaneet joko avo- tai päiväkuntoutusta, tai heille on maksettu kuntoutuslaitosjaksos. Kaikki hakijat saivat kuntoutusta ja koko määräraha käytettiin.

Yllättävimmän ratkaisun teki Helsingin kaupunki, joka veteraanien avokuntoutusta kilpailuttaessaan arvosti pelkkää hintaa. Hinnan painoarvo oli 70 prosenttia! Hoitohenkilökunnan koulutuksen painoarvo oli 10 %, tilojen 10 % ja loppu koostui palveluvalikoimasta, kuten laitteista, tiloista ja välineistä. Veteraanit joutuivat vanhanajan huutolaispojan asemaan: halvimmän tarjouksen tehneet hyväksyttiin, vaikka tarjousten hinnanerot olivat todella pieniä, vain muutamia euroja käyntikerralta.

Pieni säästö voi tuoda isot lisäkustannukset, jos veteraani joutuu uuteen paikkaan mennessään käyttämään takasia, kun lähikorttelissa sijaitsevaan fysioterapiaan hän on voinut kävellä. Bussin käyttäjäksi moni on jo liian huonokuntainen.

Hankintalain syyttäminen ei tässä tilanteessa toimi, koska sen puitteissa asia voidaan tehdä sekä oikein että hyvin. Hyvänä esimerkkinä on Kela, joka teki keväällä mittavan

vaikeavammaisten kuntouttamisen kilpailuttamisen, jossa laadun ja hinnan suhde oli kohdallaan. Oikein painotettuna myös kuntoutuspaikan sijainti voitaisiin huomioida.

Ikääntyneiden kuntoutukseen kannattaa satsata

Geriatrinen eli ikääntyneiden kuntoutus on erityisosaamista vaativaa moniammatillista yhteistyötä, jonka avulla ihminen voi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Siihen voi sisältyä fysioterapian ohella toimintaterapiaa, sairaanhoitoa, kotiapua jne.

Olisi erityisen tärkeää, että veteraanikuntoutukseen Valtiokonttorin kautta ohjatut, vajaan 50 miljoonaa euroa säilytettäisiin jatkossakin ikääntyneiden kuntoutuksessa. Tämä raha tuottaa moninkertaiset säästöt, kun huonokuntainen ikäihminen voidaan kuntoutuksen avulla pitää niin omatoimisena, että hän pärjää omassa kodissaan. Erään kaupungin kuntoutusylilääkäri laskee taannoin, että 30 laitospaikan hinnalla voitaisiin tuottaa lähes 1000 ikääntyneen avokuntoutus.

Aino Sainio
päätoimittaja

Kela halukas kasvattamaan rooliaan ikäihmisten kuntouttajana

■ Kela voisi pääjohtaja Jorma Huuhtasen mukaan olla halukas kasvattamaan jatkossa rooliaan myös ikääntyvän väestön kuntouttajana. - Edellytyksenä on, että Kelalle kanavoit-

daan riittävä taloudellinen

tuki ja pelisäännöistä sovitaan muiden kuntoutuksen toimijoiden kesken, Huuhtanen arvioi.

Veteraanikuntoutus on ollut Suomessa viime vuosikymmeninä merkittävin ikäihmisten kuntoutusmuoto. Nyt veteraanikuntoutuksen vähentymisen myötä yhteiskunnassa tulee miettiä miten ikäihmisten kuntoutus jatkossa järjestetään. Myös kuntoutuksen kapasiteettia ja varoja on ainakin periaatteellisella tasolla vapautumassa.

– Ikäihmisten kuntoutuksen tulevaisuuden toimijoista käydyssä kes-

kustelussa Kelan vahvuutena on koko maan kattava organisaatio, ja mahdollisuus tasavertaistaa kuntoutusta varmistamalla samanlaiset päätökset koko maahan, Huuhtanen uskoo.

Ikäihmisten kuntoutuksessa kysyntää on jatkossa ainakin kuntoutusmenetelmille, joilla siirretään eteenpäin laitos- ja kotihoidon tarvetta.

Suorakorvaus tulee fysioterapiaankin

■ Kun asiakas esittää apteekissa sairausvakuutus korttinsa, hänen tarvitsee maksaa Kela-korvauksen piiriin hyväksytystä reseptilääkkeestään vain omavastuuosuus. Apteekki hakee asiakkaan puolesta sv-korvauksen Kelalta. Saman tapainen suorakorvausmenettely tulee vuoden 2007

alusta mahdolliseksi myös fysioterapiassa. Sairausvakuutuslakiin on lisätty asiaa koskevat säännökset. Lakimuutokset tulevat voimaan 1.1.2007.

Lakimies Jukka Harno Kelasta kertoi FYSI-yrityspäivillä, että suorakorvausmenettely korvaa tämänhetkisen valtakir-

jasopimusmenettelyn. Kela solmii palvelujen tuottajien kanssa uudet sopimukset. Menettely sinänsä ei muutu Harnon mukaan kovinkaan paljon. Palvelu vain paranee, kun asiakkaalta ei enää tarvitse pyytää valtakirjoja. – Se on iso helpotus sekä asiakkaalle että palvelujen tuottajalle, Harno totesi.

Helsingistä puuttuu 8000 hissiä

- Helsingissä tarvittaisiin heti 8000 hissiä ja koko maassa niitä tarvittaisiin 30 000, toteaa Helsingin Laatusaneeraus Oy:n johtaja ja ainoa työntekijä Jorma Hämäläinen. Hänen erityisalaansa on hissikulujen rakentaminen jälkiasennuksena vanhoihin taloihin. Väestön ikääntyessä kysyntä tuntuu loputtomalta. Hämäläinen asentaa hissit aliurakoitsijana turkulaiselle Amslift Oy:lle, jonka osuus ko. markkinoista on 85 %.